ARTYKUŁY

„Polityka i Społeczeństwo" 1(24) / 2026
ISSN 1732-9639; eISSN 3072-5917
DOI: 10.15584/polispol.2026.1.5

Tomasz Koziełło*

POLSKIE STRONNICTWO LUDOWE WOBEC WOJNY ROSYJSKO-UKRAIŃSKIEJ[1]

Streszczenie

Artykuł analizuje stanowisko Polskiego Stronnictwa Ludowego (PSL) – jednej z największych partii politycznych w Polsce – wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej, a także przedstawiane przez nie propozycje sprawiedliwego rozwiązania konfliktu, zgodnie z celami i interesami państwa polskiego. Weryfikacji poddano następujące hipotezy: 1) od początku wojny pełnoskalowej PSL uznaje Rosję za główne zagrożenie dla europejskiego bezpieczeństwa i ładu; 2) jedynym sposobem na przeciwdziałanie temu zagrożeniu jest maksymalne osłabienie Federacji Rosyjskiej pod względem militarnym, gospodarczym i politycznym. Weryfikację hipotez wspierają następujące pytania badawcze: 1) Co politycy PSL sądzą o Rosji i Rosjanach? 2) Jaką rolę w Europie PSL przypisuje Ukrainie? 3) Jakie warunki należy spełnić, aby doprowadzić do sprawiedliwego pokoju, który zrekompensuje ofierze agresji poniesione straty, a jednocześnie ukarze agresora?

Słowa kluczowe: Polskie Stronnictwo Ludowe, wojna, Rosja, Ukraina

Wstęp

Dnia 24 lutego 2026 roku minęły 4 lata od momentu, gdy Federacja Rosyjska, na czele której stoi prezydent Władimir Putin, wspierana przez Republikę Białorusi, dokonała pełnoskalowej agresji na Ukrainę. Atak miał na celu błyskawiczne rozbicie wojsk ukraińskich, przejęcie kontroli nad najważniejszymi ośrodkami strategicznymi państwa, uwięzienie lub wypędzenie ukraińskich władz z prezydentem Wołodymyrem Zełenskim oraz osadzenie w podbitej republice rządu uzależnionego od władz w Moskwie. Ukraina miała stać się państwem satelickim Rosji, podobnie jak Białoruś

* Uniwersytet Rzeszowski, e-mail: tkoziello@ur.edu.pl, ORCID: 0000-0003-3657-2601.

[1] Tekst powstał dzięki realizacji projektu *Migranci z Ukrainy w województwie podkarpackim. Implikacje społeczno-gospodarcze* i został sfinansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Regionalna Inicjatywa Doskonałości 2024–2027, nr RID/SP/0011/2024/1.

pod rządami Alaksandra Łukaszenki. Zamierzenia Federacji Rosyjskiej, aby uczynić z Ukrainy swojego satelitę, nie powiodły się. Mimo początkowych sukcesów nie udało się Rosji przeprowadzić założonych celów wojny błyskawicznej. Ukraina, wspierana militarnie i gospodarczo przez państwa Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO) i Unii Europejskiej, powstrzymała najeźdźców, a następnie – w wyniku kontrofensywy swojej armii – odzyskała część utraconych terytoriów, przeprowadzając jednocześnie ataki na ziemie rosyjskie. Jednocześnie państwa Unii Europejskiej, w tym Rzeczpospolita Polska, nałożyły na Rosję liczne sankcje polityczne i gospodarcze, ograniczając lub całkowicie zrywając z nią jakiekolwiek relacje międzypaństwowe, co przyczyniło się do częściowego osłabienia rosyjskiego potencjału wojskowego i ekonomicznego[2].

W momencie pisania tego artykułu, w czerwcu 2026 roku, wojska rosyjskie okupują 20% obszaru Ukrainy, czyli wschodnie i południowo-wschodnie tereny państwa: Krym, obwody ługański, doniecki, większość chersońskiego i zaporoskiego. Armia Federacji Rosyjskiej straciła około 1 miliona żołnierzy zabitych i rannych, a także ponad 14 000 czołgów, 380 samolotów oraz 29 okrętów. Z kolei siły zbrojne Ukrainy zmniejszyły się w granicach 250 000 – 300 000 żołnierzy – zabitych i rannych – oraz utraciły prawie 6000 czołgów, 200 samolotów i 42 okręty. Ponadto śmierć poniosło ponad 8000 rosyjskich i ponad 16 000 ukraińskich cywilów. Rosja straciła między 500 a 800 tysięcy obywateli, którzy wyjechali z kraju po rozpoczęciu pełnoskalowej wojny i nie wrócili. Z kolei uchodźcy ukraińscy stanowią prawie 6 milionów osób. Wojna przyniosła pewne zyski gospodarcze Rosji, takie jak wzrost gospodarczy w latach 2022–2025 o 8% oraz podniesienie o 6% wartości rubla względem dolara amerykańskiego. Z kolei Ukraina w tych latach zanotowała spadek gospodarczy o ponad 21% oraz spadek o 32% wartości hrywny wobec dolara. Będąc ofiarą agresji, straciła w trakcie pełnoskalowych działań zbrojnych blisko 90% produkcji cieplnej i 60% produkcji gazu, co spowodowało, że miliony obywateli zostało pozbawionych dostępu do prądu i wody. Z kolei odwetowe ataki na terytorium rosyjskie, zwłaszcza na rurociągi i terminale naftowe oraz porty przeładunkowe, doprowadziły do utraty przez Federację Rosyjską blisko 40% mocy przerobowych ropy naftowej i przyniosły straty rzędy kilku miliardów dolarów[3]. Wsparcie udzielane Ukrainie oraz determinacja obywateli tego państwa w obronie jego suwerenności i integralności terytorialnej

[2] M. Galeotti, *Wojny Putina. Czeczenia, Gruzja, Syria, Ukraina*, Kraków 2025, s. 399–412; D. Petraeus, A. Roberts, *Konflikt. Militarna historia wojen po 1945*, Kraków 2024, s. 368–435.

[3] Zob. *The Russia-Ukraine War Report Card. June 3, 2026*, Russia Matters, https://www.russiamatters.org, (10.06.2026).

powodują, że wojna, która miała być błyskawiczną kampanią armii rosyjskiej, przekształciła się w wojnę pozycyjną, której terminu zakończenia i warunków zawieszenia broni nikt nie jest w stanie przewidzieć.

Wojna na Ukrainie jest śledzona i komentowana przez polskich polityków. Zagrożenie, jakie przyniósł i może przynieść w przyszłości konflikt za wschodnią granicą Polski, zmusza do przyjęcia określonej postawy wobec agresora i ofiary. Jej celem jest jak najszybsze zakończenie konfliktu sprawiedliwym porozumieniem, zgodnie z którym interesy Rzeczypospolitej, polityczne i gospodarcze, zostaną uwzględnione, a przyjęte warunki będą stanowiły gwarancję bezpieczeństwa Polski i Europy. Dlatego też wysuwane są koncepcje dotyczące metod prowadzenia działań zbrojnych, udzielania pomocy zaatakowanej stronie oraz odpowiedniego ukarania agresora, aby ograniczyć możliwości wywołania przez niego kolejnej wojny.

Jedną z partii politycznych, która aktywnie bierze udział w dyskusji nad wojną rosyjsko-ukraińską i wariantami jej zakończenia, jest Polskie Stronnictwo Ludowe, którym kieruje prezes Władysław Kosiniak-Kamysz. Partia ta, reprezentująca społeczeństwo wsi i małych miast oraz odwołująca się do wartości ludowych, narodowych i chrześcijańskich, od ponad 30 lat stanowi jeden z najważniejszych podmiotów politycznych Rzeczypospolitej Polskiej. O jej sile świadczy fakt, że wchodziła w skład rządów polskich w latach 1993–1997, 2001–2003 i 2007–2015. Obecnie, od 2023 roku, po raz kolejny jest ważnym elementem rządu RP kierowanego przez premiera Donalda Tuska, zaś prezes Kosiniak-Kamysz pełni w nim stanowisko wicepremiera oraz ministra obrony narodowej. W rządzie tym PSL posiada ponadto 3 ministrów. Jednocześnie partia ta jest trzecią pod względem liczby posłów partią w Sejmie (32). Oznacza to, że jej koncepcje i rozwiązania muszą być uwzględniane przy formułowaniu polityki Rzeczypospolitej Polskiej przez rząd i jej zatwierdzaniu przez parlament.

W artykule zostaną przedstawione koncepcje Polskiego Stronnictwa Ludowego dotyczące takich kwestii, jak ocena wojny rosyjsko-ukraińskiej oraz sposobów zakończenia konfliktu zgodnie z celami i interesami państwa polskiego. Weryfikacji zostały poddane następujące hipotezy: 1) PSL od momentu rozpoczęcia pełnoskalowej wojny uważa Rosję za główne zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku europejskiego oraz 2) jedynym sposobem na zapobieżenie temu zagrożeniu jest jak największe osłabienie Federacji Rosyjskiej. Pomocna w weryfikacji hipotez będzie odpowiedź na poniższe pytania badawcze: 1) co politycy PSL myślą o Rosji i Rosjanach? 2) jaką rolę w Europie PSL przypisuje Ukrainie? 3) jakie warunki należy postawić, aby doprowadzić do sprawiedliwego pokoju, który wynagrodziłby straty poniesione przez ofiarę agresji, a jednocześnie ukarać agresora?

Ocena stron konfliktu oraz wojny rosyjsko-ukraińskiej

Polskie Stronnictwo Ludowe od momentu wybuchu wojny stoi na stanowisku, że winę za rozpoczęcie działań militarnych ponosi Federacja Rosyjska i rządzący nią politycy, na czele z prezydentem Putinem. To stanowisko oparte jest na przekonaniu o imperialistycznych i hegemonicznych dążeniach Rosji, obejmujących w pierwszej kolejności obszar dawnego Związku Radzieckiego, w dalszej zaś dawne państwa satelickie ZSRR należące do Układu Warszawskiego kierowanego przez radzieckie przywództwo sojuszu wojskowego z okresu zimnej wojny. Politycy PSL uważają, że Rosja początkowo próbowała zrealizować powyższe cele metodami dyplomatycznymi poprzez naciski, szantaże i groźby. Brak spodziewanych efektów był przyczyną tego, że władze FR zdecydowały się na użycie sił militarnych i rozpoczęcie wojny totalnej wobec Ukrainy celem szybkiego pokonania jej i jednocześnie zastraszenia innych państw, chcących przeciwstawić się rosyjskiej dominacji. Wiceminister spraw zagranicznych Władysław Bartoszewski powiedział: „Rosja powróciła do bycia krajem kolonialnym, agresywnym, imperialnym". Zdaniem wicemarszałka Senatu Michała Kamińskiego: „Z Moskwy na zachód wysyłani są łajdacy, (…) wysyłane są rakiety, siły zbrojne" i „tymi środkami, którymi Rosja dysponowała przez ostatnie setki lat, zabijała swoich sąsiadów, usiłowała ich podporządkować"[4].

Pierwszy z wymienionych celów zakłada, według PSL, odbudowę Związku Radzieckiego kierowanego przez władze z Moskwy. FR chce tego dokonać albo w sposób formalny, albo poprzez ustanowienie stanu faktycznego. W pierwszym przypadku chodzi o to, aby zlikwidować niepodległość byłych republik radzieckich i połączyć je w jedno państwo, podobnie jak uczyniono to w 1922 roku. Jednak liderzy partii ludowej uważają, że skuteczniejszą metodę dla władz rosyjskich stanowi pozostawienie formalnej niepodległości i odrębności istniejących państw na obszarze poradzieckim z ustanowieniem w nich rządów całkowicie uzależnionych od Federacji Rosyjskiej. Za takie państwo uważają Białoruś, rządzoną przez prezydenta Łukaszenkę, którego traktują jako rosyjskiego namiestnika. Obawy przywódców PSL budzą również zmiany polityczne w Armenii i Gruzji, które mają prowadzić do uzależnienia tych państw od Rosji. PSL stoi na stanowisku, że Rosja dąży od kilkunastu lat do narzucenia państwom byłego ZSRR swoich wpływów i dominacji, czego przykładem mogą być ograniczenia w dostępie do rosyjskich źródeł energii

[4] W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 7 Sejmu X kadencji z 6 III 2024 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; M. Kamiński, *Wystąpienie na pos. 51 Senatu X kadencji z 26 X 2022 r.*, Senat RP, https://www.senat.gov.pl (10.05.2026).

takich jak ropa naftowa i gaz ziemny, zakaz wpuszczania na terytorium rosyjskie określonych produktów ważnych dla gospodarki tych państw, korumpowanie miejscowych polityków, wykorzystywanie mniejszości narodowych do procesów destabilizacyjnych, sprzeciw na forach NATO i UE wobec rozszerzania tych organizacji na wschód Europy, pokazy siły zbrojnej na granicach jako strategia zastraszania. W określonych przypadkach natomiast Federacja Rosyjska wywołuje wojnę z tymi państwami, czego przykładem są Gruzja w 2008 roku oraz Ukraina w latach 2014 i 2022. Powodzenie tego przedsięwzięcia, jakim jest odbudowa dawnego ZSRR – w sposób formalny lub faktyczny – ma być pierwszym etapem na drodze do powrotu Rosji w charakterze głównego decydenta na kontynencie europejskim[5]. M. Kamiński stwierdził: „Celem politycznym Władimira Putina i celem politycznym Federacji Rosyjskiej jest odwrócenie zmian, które nastąpiły po 1989 roku". Podobnie wypowiedział się wiceminister obrony narodowej Paweł Bejda: „Cele Moskwy pozostają niezmienne: to jest pozbawienie Ukrainy suwerenności oraz zburzenie istniejącej architektury bezpieczeństwa"[6].

Według polityków PSL przeszkodą na drodze do odbudowy państwa radzieckiego jest Ukraina. Jest to, po Rosji, największe państwo Europy, którego niepodległość i suwerenność uniemożliwiają władzom w Moskwie powrót do statusu regionalnego mocarstwa. Ze względu na wielkość swojego terytorium oraz liczbę ludności stanowi zagrożenie dla imperialnych celów Federacji Rosyjskiej, blokując jej ekspansję na zachód oraz nie pozwalając na pełne zaangażowanie w rosyjskie dążenia hegemoniczne białoruskiego satelity. Pozostawiając Ukrainę samodzielną lub też pozwalając jej na złączenie się z zachodnimi organizacjami, takimi jak NATO i UE, Rosja musiałaby wyrzec się swojej roli mocarstwowej w Europie, a tym samym kontroli nad obszarem euroazjatyckim. Ukraina suwerenna, będąc w strukturach europejskich i transatlantyckich lub ściśle współpracując z nimi, nie tylko hamowałaby rosyjski imperializm, ale także byłaby przykładem dla tych państw, które zostały lub zostają pod-

[5] *Dziś polską racją stanu jest solidarna i niepodległa Ukraina*, PSL, https://psl.pl, 24.02.2022; *Apel ws. Ukrainy: Nie dopuśćmy do powtórki z historii*, PSL, https://psl.pl, 1.07.2022; *Tarcza Wschód. Nowoczesna forteca przyszłości chroniąca Polskę i Europę*, PSL, https://psl.pl, 5.07.2024; W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na pos. 51 Sejmu X kadencji z 13 II 2026*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 7 Komisji Spraw Zagranicznych…*; P. Bejda, *Wystąpienie na pos. 42 Komisji Obrony Narodowej Sejmu X kadencji z 3 IV 2025 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; M. Kamiński, *Wystąpienie na pos. 38 Senatu X kadencji z 9 III 2022 r.*, Senat RP, https://www.senat.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 62 Senatu X kadencji z 11 V 2023 r.*, Senat RP, https://www.senat.gov.pl (10.05.2026).

[6] *Ibidem*; P. Bejda, *Wystąpienie na pos. 42 Komisji Obrony…*

porządkowane Rosji, do zmiany swojej polityki i odrzucenia rosyjskiego protektoratu. Dlatego Rosja, zdaniem przywódców PSL, musiała zaatakować zachodniego sąsiada, aby nie tylko go podporządkować i narzucić swoje rządy, ale też pokazać swoją potęgę wobec innych państw dawnego ZSRR, aby je zastraszyć i skutecznie zniechęcić do jakiegokolwiek oporu przed rosyjską dominacją. Wolna i nienaruszona terytorialnie Ukraina, jak twierdzono, stanowi gwarancję bezpieczeństwa Polski i Europy przed rosyjską ekspansją. Ukraina podporządkowana Rosji, zmniejszona terytorialnie w wyniku rosyjskich podbojów, poszerzyłaby granicę rosyjskich wpływów o kilkaset kilometrów, a tym samym zwiększyłaby terytorium, które można byłoby wykorzystać do dalszej ekspansji na zachód[7]. W. Kosiniak-Kamysz powiedział: „Każdy dzień pomocy dla Ukrainy to jest trzymanie Rosji jak najdalej stąd", dodając kilka miesięcy później: „Każdy dzień zużywania wojsk Federacji Rosyjskiej przez wojska ukraińskie to dzień więcej dla bezpieczeństwa Polski i NATO"[8].

Agresja na Ukrainę i uczynienie z niej odstraszającego przykładu dla rosyjskich nieprzyjaciół były, zdaniem polityków PSL, przyczyną, dlaczego od samego początku wojna ma charakter niszczycielski i zbrodniczy ze strony najeźdźców. Jako przykłady takich działań przytaczano zbrodnie ludobójstwa polegające na atakowaniu z lądu i powietrza obiektów cywilnych, takich jak domy mieszkalne, przedszkola, szkoły i szpitale, w których ginęły setki obywateli ukraińskich, masowe egzekucje na ludności ukraińskiej znajdującej się pod rosyjską okupacją, a także wywóz dzieci ukraińskich do Rosji celem ich rusyfikacji. Jednocześnie oskarżano Rosję o niszczenie na Ukrainie infrastruktury krytycznej, takiej jak elektrownie, elektrociepłownie, ujęcia wody pitnej, w wyniku czego miliony Ukraińców zostało pozbawianych dostępu do prądu, gazu i wody. Wszystkie te działania przyczyniały się do fizycznego i psychicznego osłabiania społeczeństwa ukraińskiego, wzrostu śmiertelności wśród ukraińskich obywateli, a także do pozbawiania Ukrainy w coraz większym stopniu potencjału gospodarczego, stanowiącego podstawę do dalszej skutecznej walki przeciw agresorowi. Politycy PSL nazywali Rosję państwem terrorystycznym i bandyckim, której władza nie liczy się z własnymi obywatelami

[7] *Dziś polską rację stanu…*; *Bezpieczna przyszłość Europy rodzi się w Helenowie pod Warszawą*, PSL, https://psl.pl, 13.01.2025; *Innowacja. Siła. Bezpieczeństwo. Paryski manifest nowej Europy*, PSL, https://psl.pl, 13.03.2025; W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na 12 pos. Sejmu X kadencji z 22 V 2024 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem, Wystąpienie na 30 pos. Sejmu X kadencji z 5 III 2025 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na 40 pos. Sejmu X kadencji z 11 IX 2024 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; M. Kamiński, *Wystąpienie na pos. 38 Senatu X kadencji…* (10.05.2026).

[8] W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na 30 pos. Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na 40 pos. Sejmu X kadencji…*

i jednocześnie swoją zbrodniczą politykę chce przenieść na inne państwa. Wskazywali również, jaka będzie przyszłość byłych republik radzieckich i innych państw Europy Środkowo-Wschodniej, jeśli pozwoli się Rosji na dalsze prowadzenie takiej polityki i odpowiednio wcześnie się jej nie powstrzyma[9]. W. Bartoszewski oskarżył Rosję, że „popełnia zbrodnię agresji, zbrodnie wojenne, zbrodnie ludobójstwa". W. Kosiniak-Kamysz skomentował działania Rosjan: „Oni niosą ideologię śmierci na swoich sztandarach. Oni dokonują zniszczeń (…). To są barbarzyńcy"[10].

Podbój i podporządkowanie Ukrainy oraz odbudowa wpływów radzieckich miały być jedynie jednym z etapów na drodze podporządkowania sobie reszty państw należących w przeszłości do bloku wschodniego. Do nich zaliczano w pierwszej kolejności Polskę, Czechy, Słowację, Węgry, Rumunię, Bułgarię, Litwę, Łotwę i Estonię. Metody, które miały prowadzić do tego celu, były dwie: dyplomatyczna i militarna. Uważano, że Rosja będzie starała się najpierw zdestabilizować NATO i UE, do których wspomniane państwa należały, poprzez skłócenie ze sobą ich członków oraz osłabienie potencjału gospodarczego i wojskowego obu organizacji. Jako przykład skuteczności takiej polityki politycy PSL wymieniali Słowację i Węgry, oskarżane o działanie na rzecz Putina i blokowanie wielu inicjatyw mających na celu wspieranie Ukrainy i umacnianie jedności Sojuszu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej. Jednocześnie wskazywano na niebezpieczeństwo, jakim była możliwość porozumienia pomiędzy Rosją a przywódcami UE – Niemcami i Francją – oraz ze Stanami Zjednoczonymi, z pominięciem państw Europy Środkowo-Wschodniej. Jako przykład takiego działania wskazywano rosyjskie żądania wycofania wojsk NATO z byłych państw komunistycznych oraz zaprzestanie wspierania przez Sojusz i Unię walczącej Ukrainy. W zamian władze Rosji miały zaoferować pełną współpracę polityczną i gospodarczą na wielu płaszczyznach. Zgoda państw zachodnich na takie warunki oznaczałaby wydanie państw Europy Środkowo-Wschodniej na niebezpieczeństwo narzucenia im rosyjskiej dominacji, bez możliwości

[9] W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 135 Komisji Spraw Zagranicznych IX kadencji Sejmu z 12 IV 2023 r.*, Sejm RP, https://www/sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 7 Komisji Spraw Zagranicznych X kadencji Sejmu z 8 II 2024 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 119 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu z 21 I 2026 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na 12 pos. Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 35 Sejmu X kadencji z 20 V 2025 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na 40 pos. Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 52 Senatu XI kadencji z 18 II 2026 r.*, Senat RP, https://www.senat.gov.pl (10.05.2026).

[10] W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 135 Komisji Spraw Zagranicznych…*; W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na pos. 35 Sejmu X kadencji…*

pomocy ze strony sojuszników. Tę dominację Rosja mogłaby realizować za pomocą nacisków politycznych i gospodarczych. Polityka ta, identyczna jak w przypadku państw dawnego ZSRR, mogłaby w efekcie doprowadzić do wprowadzenia rządów, które całkowicie zaakceptowałyby cele i dążenia rosyjskie, tak jak w przypadku Białorusi[11]. Zdaniem P. Bejdy: „Osiągnięcie przez Rosję swoich celów na Ukrainie będzie miało katastrofalne skutki dla całego obszaru euroatlantyckiego". W. Bartoszewski przestrzegał: „Za 3–5 lat państwa znajdujące się na flance wschodniej i należące do Paktu Północnoatlantyckiego mogą być zagrożone agresją Federacji Rosyjskiej"[12].

Zdaniem przywódców PSL metody dyplomatyczne wobec Europy Środkowo-Wschodniej będą realizowane, dopóki Ukraina nie zostanie ostatecznie podporządkowana lub zniszczona, a inne państwa dawnego ZSRR nie znajdą się całkowicie pod kontrolą władz w Moskwie. W przypadku, gdyby ten cel Rosja osiągnęła, wówczas mogłaby również użyć siły militarnej wobec państw byłego Układu Warszawskiego, zwłaszcza w sytuacji wycofania z ich terytoriów zachodnich wojsk sojuszniczych i gdyby nadal istniały w tych państwach rządy uznane za antyrosyjskie. Przykład zbrodniczej działalności, prowadzonej przez Rosjan na terytorium Ukrainy, ma stanowić, według stanowiska partii ludowej, zapowiedź tego, co stałoby się z obywatelami państw Europy Środkowo-Wschodniej w przypadku rosyjskiej agresji militarnej. Politycy PSL uważają, że po przegranej Ukrainy nowa agresja zbrojna Rosji wobec państw regionu nastąpiłaby nie później niż w ciągu kolejnych pięciu lat. Zdaniem polityków partii Rosja cały czas testuje odporność państw wschodniej flanki NATO, starając się zbadać, jakie mają możliwości obronne w przypadku potencjalnego ataku. Do nich zaliczono próby destabilizacji granicy polskiej, litewskiej i łotewskiej przez nielegalnych imigrantów z Afryki i Bliskiego Wschodu, których ściąga się na tereny Białorusi i stamtąd próbuje przerzucić na terytorium Unii Europejskiej, nadgraniczne

[11] *Dziś polską racją stanu…*; *Europa musi działać, nie tylko diagnozować. Polska przypomina o priorytetach bezpieczeństwa*, PSL, https://psl.pl, 25.03.2025; *Siła, nie złudzenia. Polska pisze nową doktrynę bezpieczeństwa*, PSL, https://psl.pl, wrzesień 2025; W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na 12 pos. Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 35 Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 51 Sejmu X kadencji…*; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 7 Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 7 Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 55 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji z 7 XI 2024 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 75 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji z 7 V 2025 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl (10.05.2026).

[12] P. Bejda, *Wystąpienie na pos. 42 Komisji Obrony Narodowej Sejmu X kadencji…*; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 7 Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu X kadencji…*

ćwiczenia wojskowe rosyjsko-białoruskie symulujące przeprowadzenie agresji w kierunku zachodnim oraz naruszanie przestrzeni powietrznej UE i NATO przez rosyjskie i białoruskie samoloty bezzałogowe. W ten sposób Rosja, jak twierdzono, wprowadza chaos i destabilizację w państwach sąsiednich oraz osłabia morale obywateli tych państw w obliczu zagrożenia[13]. W. Kosiniak-Kamysz stwierdził: „Strategią Rosji jest niszczenie wspólnoty", dlatego, zdaniem W. Bartoszewskiego: „Agresywne działania hybrydowe Rosji (…) pozostają najważniejszym i bezpośrednim zagrożeniem dla Sojuszu"[14].

Metody zakończenia wojny i uzyskania sprawiedliwego pokoju

Polskie Stronnictwo Ludowe stoi na stanowisku, że jedynym sposobem na trwałe zakończenie wojny i powstrzymanie rosyjskiej ekspansji na zachód powinno być zawarcie sprawiedliwego pokoju pomiędzy oboma antagonistycznymi państwami. Rozmowy pokojowe mogłyby odbywać się w obecności przedstawicieli innych państw, jak Stany Zjednoczone, Chiny, Niemcy lub Francja, które stałyby się mediatorami, ale nie można byłoby pomijać żadnej z walczących stron, przede wszystkim Ukrainy. Sprawiedliwy pokój powinien gwarantować suwerenność, niepodległość i integralność terytorialną Ukrainy, co można byłoby uzyskać jedynie poprzez całkowite pokonanie wojsk rosyjskich, usunięcie ich z ukraińskiego terytorium oraz odzyskanie utraconych obszarów. Ukraina powinna jednocześnie zostać objęta gwarancjami bezpieczeństwa przez Unię Europejską i Sojusz Północnoatlantycki, aby żaden agresor w przyszłości nie mógł naruszyć zbrojnie jej terytorium ani też podporządkować jej w inny, niemilitarny sposób. PSL sprzeciwia się jakiemukolwiek tymczasowemu zawieszeniu broni, uważając, że wówczas Rosjanie zostaliby na terenach okupowanych i mogliby się tam umocnić, a następnie, po uzupełnieniu strat w liczbie żołnierzy i sprzęcie wojskowym, ponownie rozpocząć wojnę, która mogłaby wówczas zakończyć się ich zdecydowanym zwycięstwem ze względu na

[13] *Egzamin z jedności. NATO odpowiada na rosyjską prowokację*, PSL, https://psl.pl, 10.09.2025; *Siła, nie złudzenia…*; W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na 40 pos. Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 51 Sejmu X kadencji…*; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 7 Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 23 Komisji Obrony Narodowej X kadencji Sejmu z 23 VII 2024 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 75 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji…* (10.05.2026).

[14] *Siła, nie złudzenia…*; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 23 Komisji Obrony Narodowej X kadencji Sejmu…*

mniejszy obszar do podboju[15]. W. Kosiniak-Kamysz powiedział: „Racją stanu Polski jest wolna i niepodległa Ukraina i zwycięstwo Ukrainy", a W. Bartoszewski dodawał: „Celem procesu pokojowego musi być porozumienie, gwarantujące sprawiedliwy i trwały pokój na Ukrainie, gwarantujący suwerenność, integralność terytorialną i niezależność"[16].

Przywódcy PSL uważają, że Polska oraz inne państwa NATO i UE powinny solidarnie wspierać Ukrainę oraz przeciwstawiać się Rosji, aby udało się zawrzeć sprawiedliwy pokój. W kwestii Ukrainy podnoszone są apele o stałe przekazywanie na jej terytorium sprzętu wojskowego oraz pomocy humanitarnej. PSL często przytacza przykłady pomocy wojskowej, jakiej Polska i sojusznicy udzieliły ofierze agresji. Są to: dostawy amunicji karabinowej i artyleryjskiej, systemów obrony przeciwlotniczej, wozów bojowych, czołgów i samolotów, broni ręcznej, artyleryjskiej i rakietowej oraz dronów. Jednocześnie zwraca się uwagę na szkolenia w posługiwaniu się nowymi technikami walki i technologiami wojskowymi, jakie Polska i inne państwa NATO zapewniają żołnierzom ukraińskich sił zbrojnych. Postulowano, że dla dobra walczącej Ukrainy należy pozwolić jej na używanie sprzętu uzyskanego z UE i NATO przeciw celom wojskowym znajdującym się na terytorium Federacji Rosyjskiej. Ataki odwetowe Ukrainy z wykorzystaniem zachodniego uzbrojenia miałyby wówczas większą siłę rażenia i mogłyby przynieść Rosji znaczące straty, a to pozwoliłoby na szybsze jej pokonanie. PSL, podobnie zresztą jak inne polskie partie polityczne, nie zgadza się natomiast na użycie bezpośrednio polskich sił zbrojnych w wojnie. Uzasadnia to potrzebą posiadania silnej polskiej armii w kraju na wypadek potencjalnego zagrożenia. Oprócz pomocy wojskowej PSL wspiera także pomoc humanitarną. Uważa za konieczne przekazywania obywatelom Ukrainy żywności, ubrań, lekarstw, jak również technologii umożliwiającej przetrwanie w warunkach braku dostępu do prądu, ciepła i wody. Uważa ponadto za konieczne pomaganie uchodźcom z Ukrainy przebywającym w Polsce w przetrwaniu i integracji z polskim społeczeństwem, aby, gdy zakończą się działania wojenne, mogli wybrać powrót do swojej ojczyzny celem jej odbudowy albo zostać

[15] *Program Polskiego Stronnictwa Ludowego*, Warszawa 2023, s. 40–41; W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu IX kadencji z 13 IV 2023 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 29 Sejmu X kadencji z 20 II 2025 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 55 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu z 7 XI 2024 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 68 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu z 5 III 2025 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 116 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu z 4 XII 2025 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl (10.05.2026).

[16] W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu IX kadencji…*; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 68 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji…*

w Polsce i budować pozytywne relacje między oboma narodami[17]. W programie z 2023 roku napisano: „Musimy wszystkimi dostępnymi siłami wspierać Ukrainę w jej walce o suwerenność i nienaruszalność terytorium, aż do zwycięstwa". W. Kosiniak-Kamysz apelował: „Europa musi zwiększyć swoje wysiłki na rzecz pomocy Ukrainie"[18].

PSL domaga się również bardziej skutecznego działania państw NATO i UE wobec Federacji Rosyjskiej, aby osłabić jej potencjał militarny i gospodarczy oraz zmusić do wycofania z Ukrainy. W pierwszej kolejności podnoszona jest kwestia odebrania majątku państwowego Federacji Rosyjskiej oraz rosyjskich przywódców politycznych i gospodarczych, który został zdeponowany w bankach zachodnich. Uważano, że pieniądze te powinny zostać przeznaczone na wsparcie wojenne dla Ukrainy oraz, po zakończeniu wojny, na jej odbudowę. Wartość tych aktywów szacowana jest na około 300 miliardów dolarów, więc taka kwota z jednej strony pozwoliłaby na bardziej efektywną pomoc, z drugiej zaś poważnie ograniczyłaby zasoby finansowe Rosji. Drugą metodą walki z Rosją, proponowaną przez PSL, jest zwiększanie rozmiaru sankcji, jakie należy nałożyć na agresora. Politycy ludowi uważają, że Unia Europejska i Sojusz Północnoatlantycki powinny zaprzestać jakichkolwiek kontaktów gospodarczych z Rosją, nie tylko na zasadzie zerwania wszelkich umów dwustronnych, ale też poprzez zakaz tranzytu rosyjskich towarów przez terytoria państw członkowskich. Sankcje miałyby objąć w szczególności sektor energetyczny, przemysłowo-zbrojeniowy i żywnościowy, czyli te, które są podstawą dochodów państwa rosyjskiego. W odniesieniu do Polski natomiast PSL apelowało o pozbawienie majątków tych Rosjan, Białorusinów, ale także obywateli Rzeczypospolitej, którzy są związani z obozem rządzącym Federacją Rosyjską. Politycy ludowi uważają jednak, że skuteczność tych działań zależy przede wszystkim od państw zachodnich i ich determinacji do pokonania Rosji. Pełnej determinacji i woli pokonania agresora jednak nie dostrzegali czasem w rządach liderów Unii Europejskiej, uważając, że europejskie mocarstwa – jak Francja i Niemcy – myślą o ponownym nawiązania rela-

[17] *Program…*, s. 40–41; *Polska – skuteczna siła Europy. Kluczowe spotkanie o bezpieczeństwie w obliczu wojny na Ukrainie*, PSL, https://www.psl.pl, 25.11.2024; *Innowacja…*; *Bezpieczna Polska. Stabilny Wschód. Silne sojusze*, PSL, https://www.psl.pl, 16.10.2025; W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu IX kadencji…; idem*, *Wystąpienie na pos. 29 Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 41 Sejmu X kadencji z 24 IX 2025 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; P. Bejda, *Wystąpienie na pos. 29 Sejmu X kadencji z 21 II 2025 r.*, Sejm RP. https://www.sejm.gov.pl; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 50 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji z 9 X 2024 r.*, Sejm RP. https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 68 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu…* (10.05.2026).

[18] *Program…*, s. 40; *Polska – skuteczna siła…*

cji z Rosją, dlatego też omijają sankcje, handlując z nią poprzez państwa neutralne. W efekcie, według PSL, wojna może potrwać jeszcze kilka lat i nie wiadomo, jaki będzie jej rezultat[19]. W. Bartoszewski żądał prowadzenia takich działań, które „ograniczają potencjał militarny i finansowy Rosji i osłabiają jej zdolności do prowadzenia wojny". Podobnie zareagował M. Kamiński: „Dzisiaj nie ma wstępu do Europy dla Rosjan"[20].

Zdaniem przywódców PSL pokój we wschodniej Europie, aby był trwały, musi opierać się na dwóch podstawach. Po pierwsze, na ukaraniu Federacji Rosyjskiej za wywołanie wojny i dokonane zniszczenia. Po drugie, na odbudowie Ukrainy i przeprowadzeniu przez nią niezbędnych reform pozwalających na jej wewnętrzną stabilizację. Ukaranie Rosji powinno polegać w pierwszej kolejności na ustanowieniu trybunału wojennego dla jej przywódców, z Putinem na czele, który miałby ich osądzić i wymierzyć kary za zbrodnie wojenne. Bartoszewski postulował, aby był to trybunał podobny pod względem statusu do tego, który w 1946 roku sądził w Norymberdze przywódców nazistowskich Niemiec. Ukaranie przywódców państwa rosyjskiego oznaczałoby jednocześnie zmianę władzy w Moskwie, co dawało nadzieję na osłabienie imperialistycznych tendencji euroazjatyckiego mocarstwa. Warto też wspomnieć, że PSL oczekiwało podobnego ukarania przywódców państwa białoruskiego, uważając, że Łukaszenka jako sojusznik Putina również powinien ponieść odpowiedzialność karną wraz ze swoimi współpracownikami. Żądano także, aby pod auspicjami Rady Europy powstała Komisja do spraw Roszczeń, która miałaby obliczyć odszkodowania wojenne, jakie chciano narzucić Federacji Rosyjskiej. Pieniądze pozyskane od powojennej Rosji, jak i majątek skonfiskowany w zachodnich bankach miałyby zostać użyte do odbudowy Ukrainy oraz, w mniejszym stopniu, do pokrycia części strat, jakie poniosły inne państwa (w tym Polska) w związku z wojną[21]. W. Bartoszewski

[19] *Apel ws. Ukrainy…*; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 6 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu z 17 I 2024 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 23 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu z 10 IV 2024 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 50 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu z 9 X 2024 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; ; *idem*, *Wystąpienie na pos. 68 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 116 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 124 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu z 10 II 2026 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; M. Kamiński, *Wystąpienie na pos. 51 Senatu X kadencji…* (10.05.2026).

[20] W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 50 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu…*; M. Kamiński, *Wystąpienie na pos. 51 Senatu X kadencji…*

[21] W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 125 Komisji Spraw Zagranicznych IX kadencji Sejmu z 25 I 2023 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem*, *Wystąpienie na pos. 50 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 75 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji…*

powiedział, że koniecznością jest „pociągnięcie rosyjskiego rządu, a także poszczególnych obywateli Federacji Rosyjskiej do odpowiedzialności za naruszenie prawa międzynarodowego", więc „należy im się trybunał podobny do tego, jaki był zrobiony w Norymberdze"[22].

Odbudowa Ukrainy powinna polegać na odtworzeniu infrastruktury zniszczonej podczas działań wojennych, w tym budynków mieszkalnych i gospodarczych, sieci przesyłających wodę, energię elektryczną i ciepło, dróg, torów kolejowych i mostów. Byłby to warunek konieczny przywrócenia normalnego funkcjonowania państwa i społeczeństwa, w tym powrotu ukraińskich obywateli do ojczyzny. Jednocześnie PSL żądało od władz Ukrainy, aby po zakończeniu działań wojennych przeprowadziły niezbędne reformy służące podniesieniu jakości administracji publicznej i gospodarki. Do nich zaliczano: demokratyzację procesów politycznych zgodnie z zasadami zachodnimi, walkę z korupcją i nepotyzmem, jawność działań władzy i administracji publicznej, stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości dla mieszkańców, zagwarantowanie praw mniejszości narodowych, w tym polskiej. Tylko w ten sposób, jak twierdzono, na Ukrainie skończą się rządy oligarchów politycznych i gospodarczych, a zastąpi je społeczeństwo obywatelskie kształtujące ustrój zgodnie z własnymi potrzebami i interesami. Przywódcy ludowi nie zapominali również o interesie polskim. Postulowali, aby polskie firmy miały uprzywilejowaną pozycję na ukraińskim rynku podczas prac związanych z odbudową państwa, a relacje polsko-ukraińskie opierały się na partnerstwie i zaufaniu. Jednocześnie chciano wykorzystać powojenną współpracę do rozwiązania problemów historycznych, przede wszystkim rozliczenia się Ukraińców ze zbrodni na Wołyniu podczas II wojny światowej, w wyniku której zostało zamordowanych około 100 tysięcy mieszkańców ziem wschodnich dawnej Rzeczypospolitej[23]. Zdaniem W. Bartoszewskiego: „Chcemy być strategicznym zapleczem logistycznym dla międzynarodowego wsparcia dla Ukrainy", natomiast W. Kosiniak-Kamysz żądał: „Wsparcie dla Ukrainy – tak, ale nie kosztem polskich konsumentów"[24].

---

[22] *Ibidem*; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 125 Komisji Spraw Zagranicznych IX kadencji Sejmu…*

[23] W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu IX kadencji…*; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 6 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 23 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 55 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 68 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 75 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 119 Komisji ds. Unii Europejskiej X kadencji Sejmu…*

[24] W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 68 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji…*; W. Kosiniak-Kamysz, *Wystąpienie na pos. 74 Sejmu IX kadencji…*

Aby uchronić Ukrainę przed kolejną potencjalną agresją oraz zapewnić jej możliwości swobodnego rozwoju, należałoby przeprowadzić dwa działania. Po pierwsze, zakończyć negocjacje akcesyjne z Unią Europejską i doprowadzić do tego, by Ukraina stała się jej pełnoprawnym członkiem. Po drugie, rozpocząć negocjacje z NATO i włączyć ją jako kolejny element Sojuszu Północnoatlantyckiego. Zalety takiego rozwiązania widziano w roli obu organizacji. NATO, jako organizacja polityczno-wojskowa, oparta przede wszystkim na potędze militarnej Stanów Zjednoczonych, posiada instrumenty pozwalające na odstraszanie potencjalnych agresorów oraz, w przypadku agresji, na pokonanie ich siły zbrojnej. Dzięki akcesji Ukrainy do Sojuszu jego obszar rozszerzyłby się na wschód, tym samym odrzucając osłabioną Rosję w kierunku azjatyckim oraz okrążając od południa Białoruś, która wówczas musiałaby wejść w orbitę zachodnich wpływów. Zabezpieczyłoby to wschodnią granicę Polski oraz zwiększyłoby potencjał militarny Sojuszu dzięki włączeniu w jego struktury dodatkowych sił zbrojnych gotowych do obrony przed jakimkolwiek agresorem. UE natomiast, jako organizacja polityczno-gospodarcza, udzieliłaby Ukrainie pomocy materialnej, finansowej i technologicznej w celu jej rozwoju i dostosowania do poziomu życia państw rozwiniętych. Dzięki podniesieniu poziomu życia ludności na Ukrainie oraz stworzeniu nowych i rozwinięciu istniejących gałęzi gospodarki wschodni sąsiad Polski zyskałby stabilizację i siłę wewnętrzną oraz nie dopuściłby do jakiejkolwiek ingerencji rosyjskiej w swoje sprawy, jak w 2014 i 2022 roku. Dopóki jednak te kwestie nie zostałyby uregulowane, PSL postulowało wprowadzenie na teren Ukrainy sił zbrojnych NATO, które wraz z armią ukraińską miałyby chronić niezależność państwa, a także udzielanie przez państwa UE jak najszerszej pomocy ekonomicznej dla odbudowy ze zniszczeń wojennych[25]. O integracji wspominał W. Bartoszewski, mówiąc: „Polska była, jest i będzie adwokatem jak najpełniejszej i jak najszybszej integracji Ukrainy z NATO", oraz żądając, aby „Ukraina jak najszybciej stała się państwem członkowskim UE"[26].

[25] *Program…*, s. 40; W.T. Bartoszewski, *Wystąpienie na pos. 141 Komisji Spraw Zagranicznych oraz pos. 117 Komisji Obrony Narodowej Sejmu IX kadencji z 15 VI 2023 r.*, Sejm RP, https://www.sejm.gov.pl; *idem, Wystąpienie na pos. 7 Komisji Spraw Zagranicznych X kadencji Sejmu…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 7 Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 23 Komisji Obrony Narodowej X kadencji Sejmu…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 55 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 68 Komisji ds. Unii Europejskiej…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 75 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji…*

[26] *Idem*, *Wystąpienie na pos. 23 Komisji Obrony Narodowej X kadencji Sejmu…*; *idem*, *Wystąpienie na pos. 75 Komisji ds. Unii Europejskiej Sejmu X kadencji…*

Zakończenie

Według stanowiska Polskiego Stronnictwa Ludowego największym zagrożeniem dla porządku i bezpieczeństwa Polski i Europy jest Federacja Rosyjska. Wynika to z przekonania o imperialistycznych celach tego państwa, do jakich zalicza się w pierwszej kolejności podporządkowanie byłych republik radzieckich i odbudowę dawnego Związku Radzieckiego. Sukces tego przedsięwzięcia pozwoliłby na realizację kolejnego celu, jakim ma być powrót do układu politycznego z okresu zimnej wojny, co oznacza podporządkowanie państw Europy Środkowo-Wschodniej władzom w Moskwie i podział kontynentu na dwie strefy wpływów: wschodnią, kierowaną przez Rosję, i zachodnią, nadzorowaną przez Stany Zjednoczone, Wielką Brytanię, Francję i Niemcy. Byłaby to, zdaniem polityków PSL, klęska polskiej polityki zagranicznej, która po 1990 roku nastawiona była na pełną integrację ze strukturami zachodnimi – Sojuszem Północnoatlantyckim i Unią Europejską – gwarantującą bezpieczeństwo, pokój, stabilizację, dobrobyt i rozwój nie tylko państwa polskiego, ale też całego obszaru poradzieckiego.

Metodami, za pomocą których Rosja chce zrealizować swoje zamierzenia, są metody dyplomatyczne i militarne. Pierwsze z nich służą podporządkowaniu innych państw bez użycia siły zbrojnej – za pomocą szantażu, gróźb, przekupstwa lub nacisków. PSL stoi na stanowisku, że udało się to zrealizować wobec co najmniej 3 państw: Białorusi, Armenii i Gruzji. Drugie metody mają zastosowanie wtedy, gdy państwo nie ulegnie naciskom. Jest to przyczyna, dla której dokonano agresji zbrojnej na Ukrainie oraz dokonuje się naruszania granic państw bałtyckich: Litwy, Łotwy i Estonii przez rosyjskie lotnictwo wojskowe. Ukraina jest istotnym elementem rosyjskiej strategii odbudowy dawnego imperium – jako drugie pod względem wielkości państwo Europy z blisko 40 milionami obywateli nie może zostać niepodległa, ponieważ wówczas hamowałaby imperialne ambicje władz w Moskwie, a także stanowiłaby dla innych państw dawnego ZSRR przykład na to, że można odrzucić rosyjskie zwierzchnictwo. Dlatego też wojska rosyjskie prowadzą wojnę wyniszczającą, chcąc zastraszyć Ukraińców i zmusić ich do poddania się, a jednocześnie pokazać obywatelom innych republik poradzieckich, że wszelki opór wobec Rosji zakończy się klęską.

Z tego względu PSL opracowało projekt, który miał z jednej strony zakończyć wojnę rosyjsko-ukraińską sprawiedliwym pokojem, z drugiej zaś – zapewnić stabilizację i bezpieczeństwo Polski i Europy przed kolejnym potencjalnym zagrożeniem. Pokój powinien zostać poprzedzony całkowitym pokonaniem Federacji Rosyjskiej i usunięciem jej armii z te-

rytorium Ukrainy. Miało to się dokonać dzięki wszechstronnemu wsparciu państwa ukraińskiego przez NATO i Unię Europejską oraz osłabianiu gospodarczemu i militarnemu Rosji. Ukraina powinna odzyskać utracone po 2014 roku tereny i uzyskać gwarancje od państw zachodnich nienaruszalności swojego terytorium oraz utrzymania suwerenności politycznej i gospodarczej. Jednocześnie PSL postulowało wsparcie państwa ukraińskiego w odbudowie ze zniszczeń wojennych i późniejszych reformach zmierzających do zmian ustrojowych w kierunku powstania systemu demokratycznego i społeczeństwa obywatelskiego. Włączenie tak zmienionej Ukrainy w struktury NATO i UE miało ostatecznie zapewnić bezpieczeństwo temu państwu dzięki systemowej ochronie potęgi militarnej i gospodarczej obu organizacji.

Bibliografia

Galeotti M., *Wojny Putina. Czeczenia, Gruzja, Syria, Ukraina*, Kraków 2025.
Petraeus D., Roberts A., *Konflikt. Militarna historia wojen po 1945*, Kraków 2024.
Program Polskiego Stronnictwa Ludowego, Warszawa 2023.
Strona internetowa Polskiego Stronnictwa Ludowego, https://psl.pl.
Strona internetowa Sejmu RP, https://www.sejm.gov.pl.
Strona internetowa Senatu RP, https://www.senat.gov.pl.
The Russia-Ukraine War Report Card. June 3, 2026, Russia Matters, https://www.russiamatters.org (10.06.2026).

The Polish People's Party towards the Russian-Ukrainian War

Abstract

This article analyzes the stance of the Polish People's Party (PSL)—one of Poland's major political parties—regarding the Russo-Ukrainian War, as well as its proposals for a just resolution to the conflict that aligns with the goals and interests of the Polish state. The following hypotheses were tested: 1) since the onset of the full-scale war, the PSL has regarded Russia as the primary threat to European security and order; 2) the only way to counter this threat is to maximally weaken the Russian Federation militarily, economically, and politically. The verification of these hypotheses is supported by the following research questions: 1) What do PSL politicians think about Russia and the Russian people? 2) What role does the PSL envision for Ukraine in Europe? 3) What conditions must be met to achieve a just peace that compensates the victim of aggression for losses incurred while simultaneously punishing the aggressor?

Keywords: Polish People's Party, war, Russia, Ukraine